

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 8 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A fegyverhasználatokról.

Irtó: Justus.

(Vége.)

Áttérek most a különféle fegyvernemek használatánál észlelhető téves felfogásokra.

A fegyverhasználatok legnagyobb lányadánál a szurony kerül alkalmazásba. Azt hiszem azért, mert azoknál az eseteknél, ahol fegyverhasználatra kerülhet a sor, leginkább gyalogszolgálatot teljesít a csendőr, tehát feltűzött szuronyával elbított fegyvere esik leginkább a keze ügyébe.

A régebbi időkben a löfegyverhasználat következett a szuronyhasználat utáni legtöbb arányszámmal és a kardhasználati esetek száma volt a legkevesebb. Mióta azonban városi őrsők vannak, amelyek legénysége nappal kardosan és forgópisztolyal ellátva teljesíti szolgálatát, a kardhasználatok esete emelkedett, úgy hogy körülbelül egyenlő számarányu a löfegyverhasználat eseteivel, ha nem nagyobb annál.

Lássuk most azokat az eseteket, amelyek a szurony használatát legtöbbször előidézik.

Általános felfogás a csendőrlégénységnél, hogy aki az ő fegyverét megragadja, az őt támadással, még pedig a lefegyverezéssel való támadással veszélyesen fenyegeti.

És ebben el nem vitatható igazsága van minden csendőrnek.

A csendőrlégénység 70—80 % -a ugyanis kisebb termetű és gyengébb szervezetű emberekből áll, s általában izomfejlesztő és erősítő munkával (sportolással, súlyemeléssel, passzióhól való birkózással) nem foglalkozik; ennél fogva, dacára, hogy a rendszeres időben fogyasztott a jó és tápláló ételekkel él, ettől inkább elhízik, elpubul, de erőt nem szerez s így sokkal gyengébb annál, hogysem a munkában megedződött munkással vagy iparosul dulakodásba bocsátkozva, azt le is győzhesse. Főlényben tehát csak addig érezheti magát ezek felett, míg fegyverével szabadon rendelkezhetik.

Ezt tudva, méltán tólul mindenki előtt előterbe az a kérdés, hogy mi okból fordulhat hát elő oly sok esetben a szolgálatot teljesítő csendőrök fegyverének megragadása.

Hiszen, ha tömegben körülveszik a csendőrt, akkor még csak érthető, hogy a fegyverét megragadják, de számtalan eset igazolja, hogy még ha egyetlen emberrel áll is szemben az a két főből álló járőr, az is talál

alkalmat a csendőr fegyverének megragadására; és pedig ami a feltűnőbb, nem azért ragadja meg, amelyik bal-karjára alkalmazott fegyverrel, esetleg megbilincselés céljából, hozzá lép, hanem azért, amelyik a megbilincselendő fékentangására szuronyszegve készen áll s nincs egyéb gondja, mint a megbilincselendőt fékentangani s annak minden mozdulatát kötelelességszerűleg figyelemmel kísérni.

Amint a tapasztalat igazolja, ennek a feltűnő jelenségnek, a néha-néha előforduló figyelmeletlenségen kívül, általános oka az, hogy a csendőr nem tartja szem előtt a II. szolgálati utasítás 23. §-ának azt a rendelkezését, hogy attól, akit a törvény nevében engedelmességre felszólít, megfelelő távolságra, de legalább is 3—4 lépésnyire álljon.

Ez a távolság pedig éppen elegendő arra, hogy az egyént, ha tetteges ellenszegülésre, támadásra vagy éppen megszökési szándékból való elugrásra vetemednék is, fékentanghassa, az elugrásban vagy nyilvánvaló támadási szándékában megakadályozhassa. De ugyancsak elegendő arra is, hogy fegyverének megragadhatóságát elkerültesse s ha ez iránt a fékentangot mégis kísérletet tenné, ezzel a körülménnyel, mint nyilván támadási szándékkal, tisztában lehessen s további eljárásában ehhez képest alkalmazkodhassék.

Meg kell itt jegyezni, hogy amint a törvény is legtöbb esetben a rossz szándékot rendeli büntetni, a fegyverhasználati esetek jogos vagy jogtalan voltát bíráló bizottság is mindig annak a megállapítását keresi, hogy a fegyver megragadása rossz szándékból, ellenséges céllal vagy félelemből történt-e. És az előbbi két eshetőség fennforgását a fegyvert használó csendőrnek mindig igazolni kell tudni.

Már pedig a legtöbb sértettnek az a vallomása, hogy a fegyver megragadását beismerte, de azzal védekeztek, hogy a csendőr a mellét bízsergette vagy az orra alatt piszkált a szuronyal s ő csupán ösztönszerűleg, hogy esetleges megsérelmezését elkerültesse, ragadta azt meg, de a csendőr megtámadása vagy lefegyverezése szándékában sem volt — nagyon megingatja a csendőr állításának valódiságába vetett hitet, még ha egyedül is állott szemben a szintén egyedül álló ellenféllel; ha pedig két főből áll a járőr, akkor még éppen hihetően a sértett terhére felhozott támadási szándék és előterbe lép az a sokszor emlegetett gyanu, hogy éppen azért tartotta a csendőr oly közel a fegyverét, hogy a fel-

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmákosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Készíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doborszál ingy. postai szállítás.

szólított azt megragadhasssa s ezzel a fegyverhasználatra alkalmat szolgáltatasson.

De minek is ragadná meg támadási szándékkal valaki a vele szemben álló két csendőr egyikének fegyverét, mikor előre tudhatja, hogy mire azt lefegyverezhetné, addig a másik csendőr, ha eléggé ügyes és helyén van a szíve, tizszer is lezurhatja vagy lelőheti? Ma már annyira ismeri mindenki a csendőr fegyverhasználati jogát, hogy csak a legvakmerőbb vagy talán részszegéből származó féktelen dübe által elragadtatott ember tartható erre képesnek.

Feltűnő jelenség az is, hogy két főből álló járőrnél is majdnem mindig az a csendőr használja a fegyverét a támadó ellen, a kiét megragadta.

Ott, ahol a járőrt több támadó fogja körül, még csak érthető ez, mert a másiknak a többiek fékentartása czéljából ügyelni kell, a megragadott fegyverü bajtárs tehát magára marad ellenfelével. Ott azonban, ahol ketten állanak szemben egyetlen ellenféllel, teljesen érthetetlen, hogy mit csinál addig a fegyverével szabadon rendelkező csendőr, míg társa a fegyvert megragadó ellenféllel a fegyver elbocsátása iránt alkudozik, illetve azt annak a kezéből kiránthatja.

Az alkudozásról szándékosan tettem itt említést.

Minden szuronyhasználatnál ugyanis, ahol a fegyver megragadásból keletkezheto támadással való veszélyes fenyegetés elhárítására kellett fegyvert használni, rendszeren úgy adja elő a csendőr az esetet, hogy ő ismételt felszólította a támadót a fegyver eleresztésére s miután látta, hogy felszólításai eredménytelenek maradnak, egy «erős rántással» kiszabadította fegyverét támadója kezéből s akkor tett egy dőfést annak egyik vagy másik testrésze felé.

Mi szükség van erre az ismételt felszólításra akkor, mikor a csendőr egy erős rántással kiszabadíthatja fegyverét?

Talán azért, hogy a támadó ezalatt időt nyerjen a fegyvert még jobban megfoghatni? És miért hallgatja végig a fegyverével szabadon rendelkező járőtárs ezt az ismételt felszólítást akkor, amikor — ha igaz — bajtársa a lefegyverezés veszélye előtt áll, sőt veszélybe kerülhet ő is, mert ha a fegyvert a támadó csakugyan elveszi, már egy elszánt fegyveres ellenszegülővel, illetve támadóval áll szemben?

A járőr egy test és egy lélek kell hogy legyen. S ha olyan támadás éri őket, amely ellen fegyverhasználatlall kell védekezni, csupán azt kötelesek bevárni, míg a támadásból származható veszély teljesen közvetlenné nem válik. Ez az idő pedig éppen elég arra, hogy a köteles figyelmeztetéseket és felszólításokat megtegyék és az addig tapasztaltakból a fenyegető veszély nagyságát és csakugyan való bekövetkezetését észlelhessék illetve felismerhessék. És, ha ez csakugyan bekövetkezik, akkor ám teljesítse mindenik a kötelességét. De leg-

jobban mindig az, amelyik szabadabban rendelkezik magával és fegyverével.

Annak az esetnek azonban, hogy valaki a csendőr fegyverét megragadhasssa, kivéve azt az egyetlen esetet, amikor nagyszámú csoport közvetlen közelből és hirtelen támad az éppen köztük álló járőrré, más körülmények között sohasem szabad előfordulni. És, ha a csendőr szemelőtt tartja az utasítás szerinti távolságot, továbbá fegyvere becsületét és élete, illetve testiépésge biztonságát, nem is történne meg soha.

Sok csendőr megadta már annak az árát, hogy vigyázatlanságból, közömbösségből vagy talán éppen szándékosan megragadni hagyta a fegyverét s ama többször említett «erős rántás» helyett az ismételt felszólításokat alkalmazta. A többek közül intő példának fel-említek itt egyet, amely egy két főből álló járőr és egy ellenszegülőből támadóvá vált polgári egyén között játszódtott le.

Egy helyi szolgálatot teljesítő két főből álló járőr éjjel 3 órakor azt a panaszt vette egy polgári egyéntől, hogy őt és fiát az akkor éjjel tartott bálban egy, az örs legénysége által is nagyon jól ismert faluréme, egy idősebb, vérengző, verekedő természetű, magas, erős termetű és nagy erejéről híres legény megverte, zsebkéssel megszurkálta és rajtok súlyos testisértéseket ejtett.

A járőr természetesen mindjárt az eset kinyomozásához fogott. De ahelyett, hogy csak a sértetteket kérdezte volna ki, a tanukat és a tettest pedig, mely utóbbiról már a sértett megmondta neki, hogy még a kocsmában van, majd csak a délelőttre idéztette volna be a község-házához, mikorára valószínűleg kijózanodott volna, mindjárt ez utóbbi kikérdezését határozta el.

Magához revén tehát egy éjjeliőrt, a tettes felkérésére indult, azzal a kifejezett szándékkal, hogy a község-házához azonnal elővezetik s ha nem engedelmeskednek, hát megbilincselik és úgy fogják elővezetni.

Csak hajnali félöt órakor sikerült egy koresmában feltalálni az ittasnak látszó de nem részeg legényt. Kérdőre vonták mindjárt a verekedésre nézve, de az minden felvilágosítást megtagadott. Majd pedig, mikor a járőrvezető felszólította, hogy kövessék őket a község-házához, egyszerűen megtagadta az engedelmisséget s összeszidta, taknyos gyerekeknek nevezte a nálánál jóval kisebb termetű két csendőrt.

A járőrvezető erre elfogottnak nyilvánította az engedetlennkedőt s járőtársát ennek fékentartására utasítván, kézbevett bilincsessel lépett a legény mellé, hogy megbilincselje. A legény többször visszarántotta a kezét és tovább szidta a járőrt; midőn pedig látta, hogy a csendőr nem enged, hanem mindannyiszor újból megragadja a kezét és a bilincsbe akarja tenni, hirtelen megragadta a csendőrt és a falhoz vágta, majd a szuro-

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjntányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Merok a Geiranger-fjord melletti.

Norvégia. — A Naerodal-hogyszoros útja.

nyát fogta meg s annál fogva a fegyvert iparkodott tőle elvenni.

A másodcsendőr, úgy látszik, még jobban megijedt, mint a járőrvezetője, mert a történeteket csak nézte addig, míg járőrvezetője rá nem szólott, hogy a támadót szurja meg, pedig mással se volt elfoglalva, mert a csendőr megtámadtatásának láttára a korecsmában volt két-három vendég, a korecsmárossal együtt mindjárt a másik szobába, az éjjeliőr pedig az utcai ajtón át távoztak s az üvegajtón át nézték a történeteket.

Járőrvezetője figyelmeztetésére azután megemberelte magát a másodcsendőr és a támadót kétszer egymásután czombonszurta, de oly óvatosan és gyöngéden, hogy utóbbi ez a két szúrás nem hogy kizökkentette volna a járőrvezető lefegyverezésére irányuló szándékából, sőt jobban ellene ingerelte s ennek következményeként azt a fegyverrel még egyszer a falhoz vágta s azután a fegyvernél fogva magával hurezolva, a másodcsendőrré vetette magát s bár csak az egyik kezével tehetette, mégis megragadta annak fegyverét is és annál fogva az asztal és székek közé lökte s az oda hanyatt-esett csendőrt a fegyverrel ütötte, dögönyözte és a szuronyát is lecsavarni igyekezett oly erővel, hogy azt a nyakánál 30 foknyira el is görbitette.

Ez mind az egyik kezével vitte véghez a rendkívül erős legény, a másik kezével pedig a járőrvezető szuronyát fogta oly erősen, hogy ennek arra irányuló minden erőlködését, hogy a legényt vagy megszurhassa vagy kezéből a szuronyát kiszabadíthassa, annyira tudta ellensúlyozni, hogy csak három-négy kisebb sérülést tudott az egyik oldalán és hóna alatti részen ejteni. Végre is a járőrvezető szuronya a sok huzavonában lecsavarodott a fegyverről, mire ez, szabaddá lett fegyveréből, a járőrtársát már fojtogatni kezdő legényt oldalról, nehogy hajtársát is érje, háthálotta, úgy, hogy a lövedék a testen keresztül haladva, a tüdőt is átlukasztotta.

Ekkor eleresztette a másodcsendőrt a legény s felemelt ököllel a járőrvezetőre rohant, de mielőtt leülethetett volna, a felszabadult másodcsendőr a test törzsére irányított, de az elgörbült szurony által irányától eltérített lövedékkel a felemelt jobbkarját átlötte, mire a több sebbel vérző legény kiszaladt az udvarra és menekülni akart. A korecsma udvari kapui azonban zárva voltak s így az üldözésére siető két csendőr utólérték s egyikük, mikor az egyik zárt kapuból feléjük fordult, a másik zárt kaputól való visszafordulásakor pedig a másik csendőr még egy-egy lövést tettek a kezében késsel fenyegetőző legényre, de egyikük se találta el. Végre is a hat szűrő és két lött sebből származó nagy vérvesztéségtől össze-rogyott és 4-5 óra múlva meghalt.

Igaz, hogy ez a támadó az életével adózott azért az örültségnek látszó vakmerőségért, hogy egyedül két

fegyveres csendőrt megtámadni merészelt. De hogy ezzel a támadással és az ebből folyó tettlegességével annyira megalázhatta azt a két fegyveres csendőrt, teljesen igazolja a fentebb említett azt az állításomat, hogy a másodcsendőr a legtöbb esetben csak mint néző-közönség szerepel az ilyen esetekben s hevárja azt, hogy tevékenységre, közbelépésre figyelmeztessék. És igazolja azt is, hogy a fegyvere felett szabadon nem rendelkező csendőr már elvesztette fölényét ellenfele felett s ha csak a véletlen vagy más körülmény nem jön segítségére, elvesztheti még az életét is.

Sok tanulság merithető ebből az egyetlen esetből úgy a szolgálati eljárásra, mint a fegyverhasználatot megelőző magatartásra. Részletezni csupán azért nem akarom, mert a II. szolgálati utasítás vonatkozó szakaszai úgy az egyikre mint a másikra nézve kimerítő utmutatást nyújtanak. A csendőrnek tehát minden tetteiben csak ezeket kell szigorúan szemelött tartani, akkor sohasem tévedhet vagy legalább is nagyot nem tévedhet.

Mint már említettem, a szuronyhasználat után a löfegyverhasználat következik a legtöbb urányszámban. Ritkábban fordul elő, mint amaz, ami annak tulajdonítható, hogy csak igen súlyos bonyodalmak esetén veszi igénybe minden csendőr, holott ami az élet és testi-épség kiméletét illeti, végeredményében csak kevésbé tekinthető súlyosabb kimenetelűnek, mint a szurony alkalmazása, sőt egyes esetekben enyhébb is annál.

Arra való tekintettel azonban, hogy a lövés határát nem lehet korlátozni, legalább annyira nem, hogy csak éppen az szenvedjen tőle, a kinek szánva van, hanem esetleg másokat is érhet, leginkább a már távolról is kétségtelenül felismerhető veszély ellátására és megfutamodott gonosztvők megszökhetésének megakadályozására alkalmazható. De akkor is a lehetőség szerinti legnagyobb óvatossággal, hogy ártatlanok élete vagy testiépsége ne veszélyeztessék.

Mint hogy azonban utasításaink sehol sem rendelkeznek az iránt, hogy csupán ijesztgetés céljából is kell vagy lehet lövöldözni, nem mulasztatom el itt felemlíteni, hogy az éjjeli vagy a hirtelen ki nem számítható távolságra való eredménytelen lövöldözésnek nincs semmi alapja. Mert amellet, hogy csak felesleges tölténypocsékolás ez, arra a nár sokszor megcsúfolt tévhit terjesztésére is alkalmat nyújt, hogy csak váltöltéssel puffogtat a csendőr.

Nagyobb távolságra csak az a csendőr folyamodjék hozzá, akinek idegei nyugodtak, távbecslése megközelíti a valódi távolságot és lövése a lehető legbiztosabb.

Eddig csak egyetlen esetről tudok, ahol egy, a szökési kísérletet megközeleltető kóbor cigány után lövéseket tett csendőr minden lövéső talált, pedig a megállapítottak szerint 100-300 lépés távolságra választotta el a

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerszerelője, az Ocskai és a szabádmalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Argyétek minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.**

STOWASSER JÁNOS osás úri és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. **Öntőház-utca 2.**

A Stalheim szálloda és a Naerodal völgykatlan.

Norvégn: — Nyári jég és hó-idill a grottlíi úton.

szőkevénytől s bár utóbbi magas kukoricza között menekült, még sem kerülhette el a jól irányzott hároin lövés egyikét se. És meg is lett az eredmény. Azt a célt, hogy a szőkevényt visszatartóztassa, elérte vele, mert menekülésre képtelenné tette, de halált nem okozott.

Igaz, hogy a helyzete, mivel a kukoriczánál jóval magasabb uttosten állott s így közé látott a már csövezésben levő kukoriczának, elég kedvező volt. De nem lebetett tőle elvitatni azt sem, hogy higgadtan és jól irányzott célzás után tette meg minden lövését.

Oly eseteknél azonban, mint az már meg is történt, hogy egyes csendőrök éjjel és ismeretlen távolságból rájuk lövöldözők ellen, vagy gyalogszolgálatot teljesítő csendőr az előle 800—1000 lépésnyire kocsin menekülő s menekülés közben lövöldöző kőhorezigányok ellen használták lőfegyvereiket, teljesen feleslegesnek tartom a rendesen eredménytelen puffogatást. És nincs is rá szükség, mert az előbbieket tüzelése olól lehet védett helyre huzódni, az utóbbiak rendesen forgópisztolylyal való lövöldözése pedig a nagy távolság miatt semmiféle életveszedelemmel nem jár a csendőrré, míg az ellenők előre láthatólag eredménytelenül alkalmazott lövöldözés csak biú erőlködés.

A cél- és eredmény nélküli lövöldözés tehát éppen úgy, mint a csipkelődéshez hasonló apró-cseprő szurkálás, mint kellő sikerrel nem kecségető eljárás, lehetőleg kerülendő. Annál is inkább, mert ha utasításaink bizonyos fokú kiméletre szorítják is a csendőrt a fegyverhasználatok alkalmazásánál, a jelzett eljárások egyike sem mondható kiméletnek, hanem a szuronynál: a fegyverhasználat szükségessége feletti bizonytalanságból eredő tétováziás következményének; a lőfegyvernél pedig: a mások élete veszélyeztetésnek.

Ha már az emberélet vagy testiépség kiméletéről szóltam, nem mulaszthatom itt megemlíteni, hogy az utasítás szerint kevésbé veszélyes fegyvernek feltüntetett kard nem is olyan kevésbé veszélyes. Mert, ha erős izomzatú a csendőr, vagy teljes erejéből vág vele és a test nemesebb részeire irányítja a vágást — mint ez már az utóbbi időben ismételt előfordult — éppen úgy halált idéz elő, mint a szurony vagy a lőfegyver. Az élet és testiépség kimélete szempontjából azonban

mégis van annyi előnye az előbbi kettő felett, hogy még izgatott állapotban is jobban és hirtelenebben kiszámíthatja a csendőr a karddal szándékolt vágás helyét és irányát amazoknál.

De csupán ebből a szempontból kardot használni akkor, mikor a csendőrnek éppen a szuronyos fegyver van a kezében, teljesen oktan dolog lenne, mert míg a kardja után kapkod, könnyen lefegyverezhetik. Másrészt meg ügylátszik, hogy az az ellenszegülők, illetőleg támadónak mondott egyén, aki a csendőr szuronyos fegyverét megragadja és bevárja azt, hogy az ekként lekötve tartott csendőr kardot rántson, a csendőrré nézve nem lehet veszélyes és bizonyára nem is ellenséges szándékkal foghatta meg a fegyvert, mert, ha ellenséges szándéka volna, mire a csendőr a kardját kihuzná, már kicsavarná kezéből a szuronyos fegyvert.

*

A szolgálatot teljesítő csendőr úgyszólván mindig ellenséggel áll szemben. Ennélfogva, ha veszély környékezi, azt már előre láthatja, sőt alapos körütekintés és a körülmények köteles és helyes megfigyelése mellett, lehetetlen is azt észre nem vennie; meglepetésnek tehát alig vagy csak a legkritkább esetben lehet kitéve.

Erre való tekintettel és figyelembe véve azt is, hogy minden csendőrt attól a naptól kezdve, a mikor a testületbe belépett, minden rendű és rangú előjárója a köteles elővigyázatra és óvatosságra inti, ezt az intelmet és oktatást tartsa is mindig szemelőtt, de mindenekfelett, a katonai tekintély és a fegyverbecsület megóvása szempontjából is, legfőbb gondja legyen a fegyvere feletti szabad rendelkezés.

Másrészt azonban ne felejtse el azt sem, hogy neki a polgárok személy és vagyónbiztonsága feletti örködés is éppen ilyen szigorú és esküvel fogadott kötelessége. És ezt ne csak egyoldalulag, azoknak a mások általi támadástól való megvédelmezésére értesse, hanem a saját indulatai feletti való uralkodás mellett, arra is, hogy elhamarkodott vagy éppen elkerülhető fegyverhasználatok által azok életét vagy testi épséget ő maga se veszélyeztesse.

Mert amilyen szép és dicséretreméltó egy, az adott esetben higgadtan, kellő előrelátással és a köteles kimélettel alkalmazott fegyverhasználat a törvény ren-

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök
törlesztésére.

Előlegok értékpapirokra.

Családi házak és telepek
létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

☐☐☐ Telefon 153 44. szám. ☐☐☐

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás
ellenében.

Külföldi pénznemek vé-
tele és eladása.

Előlegünk betéteket takarékpénztári könyveeskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkknél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával). 2. Oly takarékbetétek után, melynek a betéte az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kóli, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előleglet nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki Inté-
zetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jel-
zálogos biztosíték ellenében. Jutányos kamattétel mellett.
Utaltványok, Intézkvények és csekkek buszedését elvállaljuk
igen mérsékelt költségek felszámításával.
Veszünk és eladunk értékpapirokat, Idegen pénzeket.

delkezéseit órvényre juttatni, a polgárok személy- és vagyónbiztonságát az esetleges támadások ellen megvédelmezni s az ezeket veszélyeztető gonosztevőket ártalmatlanná tenni, éppen olyan szűgyen volna, ha a csendőr, mint a közbiztonság őre, elhamarkodottságból, vagy ellenszenvből, esetleg hatalmi túltengésből eredhető tettével éppen maga veszélyeztetné a polgárok életét és testi épségét.

És azt annál inkább kerülnie kell, mert elkerülő esetben amellett, hogy másoknak erkölcsi és anyagi veszteséget, esetleg holtig tartó gyászt okoz, ome helytelen eljárásából származható oiltöltetésével a saját jövőjét és szabadságát is veszélyezteti, sőt a testület tekintélyét és feltve őrzött hírnevét is kockáztatja.

Aki szelet vet, vihart arat!

És ez a vihar igen sok csendőr: szépen indult jövőjét és reménységét totte már tönkre. Az ilyenekre mint legényemberekre is súlyos volt ez a csapás, de még súlyosabban érzi ezt az a nős, családos csendőr vagy altiszt, aki nemcsak maga, hanem ártatlan családjá is áldoztatá vá lesz a férj, az apa helytelen eljárásából származó lesújtó következményeknek.

Hogy tehát mindezeket elkerülhesse, vegye fontolóra minden csendőr, hogy nem a nép van ő érte, hanem ő van a népért s ezekkel szemben való eljárásában és tetteiben, a szabályok és utasítások korlátain belül, vezéreljen mindenkít a humanizmus és az emberbaráti szeretet. Mert nem azért adatott kezünkbe a fegyver, hogy azzal mások életét nyomós ok nélkül veszélyeztessük, hanem ellenkezőleg azért, hogy azzal ember-társaink életét és testi egészségét megóvjuk!

Az öngyilkos.

Irta: Karabély Károly.

Galiba Flórián m. kir. csendőr úr, miután az elébe tált vacsorából, mely jó makkezpörkölt volt burgonyával; a húsdarabokat kiszedegette, elégedetten kelt fel az asztaltól s pipára gyújtott. Az asztal leszédésével foglalkozó szakácsnéra úri nyugaltsággal parancsolt rá:

— Mami! Szaladjék csak át a Braunhoz, add adjon egy litert az ötvenesből öfsoibenra.

A szakácsné azonban, úgy látszik, tudja a rondet és ismerve Galiba urat, úgy tott, mintha semmit sem hallott volna.

— Mami hallja-e? Magának szoltam, hát perdüljön, azt a rézsarkantyus parádjút!

— Galiba úr kérem, bagyjon nekem bokát, — szoltott az öreg szakácsné, — tudja, hogy nem tehetem, oiltöltötte az örmester úr; én nem akarok bajba jutni.

Galiba úrnak ez nem tetszett sehogy sem s el is dörögte magában a gondolatát, mikor a szakácsné után a legénységi szoba ajtaja bezárult. Mig kis pipájából dühösen pöfelve jártá végig az üres szobát, nem tárgitva ama gondolatától, hogy bort ihasson, bír két év alatt öt büntetése mindig a borért lévén, sokszor feltette magában, hogy „el az alkohollal” híve lesz, de a

mint látszik még a kezdet nehezségeivel küzd. Most egyszerre megállott monoton sötétjében.

— Megvan! Hát miért vagyok én csendőr — szoltott önrzettől sugárzó homlokára bökve, — ha még gondolkodni sem tudok.

Szoltott s a tettek mezejére lépre, Galiba úr az utcára nyíló ablakot feltárta s egy üres literes üveggel, mint bünjellel lesbe állott, várva a kedvező alkalmat, a mikor valami megbízható gyerekekkel az annyira sovárgott italt a koresmából kibozathatja.

Galiba úrban volt annyi m. kir. ész, hogy mint egyedül honn lévő laktanya-készültséges, koresmázás cseljéből a laktanyót el ne hagyja, mert a közelmúltban, bír szolgálatban sem volt, a kiszökésért a az isteni italtól 20 napig volt szabadságon.

Most kedvező alkalom van egy kis italozásra. Az ös-parancsnok delután öt óraker ellenőrző szolgálatba ment a próbacsendőrrel s csak reggelre jönnek haza; Galiba úr tehát vigun érzi magát, mint az egér, mikor a macskától nem fél.

Amint ott ül a fáadságosan belopott bor mellett, felkényölkölvö két tenyere közé fogott fejjel, fogai között az úri módra billegő virgóniával, valami bánatosan, szomorú dalt dudolgat magában, aztán teletölti poharát, felhajtja s némán belehámul a kis állókámpa pislogó lámpájába, újra tölt, újra iszik s mig kibizult szemekkel nézi a lámpa vörösös korongját; elgondolkozik.

Eszébe jut az a sok rejtgetett, leplezett féltényalója, amelyikért mindenikér kijárna a fogság, ha kitudódnák; s amelyek most a kilenezedik pohár után igen komzik foszegelni a lelkiismeretét.

— Hej! Hej! — Söhajt Galiba úr s akkorat fuj, hogy a kis lámpa ijedteben majd elalszik.

Aztán borgözös fejét amúgy jubáskomondor módjára az asztalra hajtja s egyszer azon éri magát, hogy az asztalon feledett karostükörből nézegeti hamisítatlan fizimiskáját.

— Isten éltesse Földi! — Mordul a bortól, füsttől rekedt hangon Galiba úr a tükörből felé vigyorgó bamba képhez.

Reszkető kezével tölt s fenéig üríti a poharat. A bor ereje most teljesen lovette lábáról s bizony a beszámítatóságot kizáró kedélyállapotba jutott. Félig nyitott szájjal amint maga elé mered, valantit motyog, de alig érteni belöle; csak a szeméből patakozó könnyek engednek arra következtetni, hogy lelkiismeretével küzködik.

— Én, én gazember, nem csendőr, hát a rabló nem bocsiutesebb? Persze, Ki az oka, Braun, a bor? Nem, én, a csaló. A sok adósság, feljelentenek. Kitudódik minden, most szolgálatban is ittam, kötelességértés, mi lesz? Bezárnak, olesapnak, jaj, jaj, felakasztanak, mi lesz velem?

Szavai érthetetlen hangokba vesznek el; majd erőt vesz rajta a teljes mámor, elkezd sírni, zokogni s fejét az asztalhoz verdesi.

Egyszerre hirtelen felugrik helyéről, kiegyenesedik s vérbenforgó szemekkel sziszegi fogai közül.

— Leszámolunk mindennel, legyen vége egyszerre!

Odagrik a fegyverfogashoz, lekupja karabélyát, aztán az elkiseredés s a dültől tüpült szívóssággal tépi fel a tölténytaszkájából kivett tölténydoboz feledét s egyik tárat kivéve abból, reszkető ujjakkal iparkodik a fegyverbe szorítani. A tárat a rugó kivetí kezéből s a földre esik, az elkecsredett emler lehajol érte, keresi — meg-

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olesó árák teljes jótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olesó áron.

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% áron adom, cözsonitnek.

DÉRY EDE

kerékpár és varrogó nagyraktár

SZEGED.

leli — — egy csattanás, egy tompa zuhanás s Galiba Flórián teste élettelenül terül el a padlón.

*

Ennesa világba jutottam balálom után, gondolta magában Galiba Flórián, amint száguldo útjában felnyitotta a szeméit. Körös-körül mélységes fekete űr, melyben csak néha-néha csillan meg, valami sápadt zöldes fény, hogy még mélyebbnek érezzék utána a sötétség. Aztán milyen furcsa előfogatot adnak erre felé, semmi sem bűzza, hajtja s mégis milyen borzalmas sebességgel balad. Az alakja pedig tökéletesen olyan, mint egy nagy pálinkás üveg és a spiritusz hogy érzik mindenütt. Hanem az utitársaitól megszeppent egy kicsit. Sápadt, olomszürke arezok ültek körötte, mozdulatlan kimeredt üveges szemekkel bámulva reá. Némelyik nyakán a kötél nyoma, amott kettő fején is kis véres nyílást lát, olyat mint a magúén, a melyet önkézével nyitott, hogy azon át eldobja életét. Mérheterlen félelem szállja meg, szeretne megmozdulni, de nem bírja tagjait; szólana, de nyelve megbénult. Egyszerre izzóvörös fény kápráztatja el szeméit, a levegő megtelik fojtó kénés füsttel, nyöszörgés, jajgatás, szivettépő keservek és gyötrelmek hangjai zúgnak, kavarnognak a levegőben. A csodás szállítóeszköz megáll s lassan szilárd talajra ereszkedik. Galiba Flórián a pokolban van.

Ündök hegyesfűlű, lólábu sátántömeg fogja körül pokoli sivalkodással; izzó vasbilincseket raknak kezeire s lökdösve, taszigálva megindulnak vele. Amerte elmennek, izzó kemenczékben, forró katlanokban emberi alakok nyöszörögnek; zúgás, csattogás és pokoli hangzavar mindenütt, így érnek a főtörvényszékre.

Galiba Flórián óriási rémülete mellett is ki tud annyit venni, hogy a pokol fejedelme előtt áll.

Hatalmas emelvényen izzó vörös trónon, fején sziporkázó koronával, arczáról sugárzó kegyetlenséggel és borzalommal ül az ő bírója, aki előtt számolni tartozik.

— Mit tett? — Kérdezte a sátánfejedelem az előtte álló öszülő potrohos ördögtől, aki lánczón vezette idáig Galiba Flóriánt s aki bizonyára az ügyész szerepét töltötte be a pokolban.

— Nagyon szerette a szeszes italokat s megölte magát.

— Mennyit ivott? — Kérdezte újra egy másik ördögtől, mely görbe lábát és orrát tekintve, meg a dohos magyar beszédét, igen hasonlított a Braun koreasmárhoz.

— Mint csendőr két év és négy hónap alatt megivott 512 liter bort, 78 üveg sört és 109 liter pálinkafélélet.

— Szeszsze fog főni, ha annyira szerelte. — jelentette ki a bíró, — előbb azonban számoljon a többi hibáiért is.

Erre egy pápaszemés sátán, füle mellett ludtoll-pennával s hóna alatt egy nagy fekete könyvvel a bíró elé sántikált s recessző hangon olvasta azt a sok gonoszságot, amit életében elkövetett. Erre valami csodálatos merleget hoztak elő s azon kiszámították, hogy 23 kilogramm súlyt képviselnek a bűneivel elkövetett cselekedetek.

Ezt a súlyt meg kellett váltani s mivel semmije sem volt, a húsiából akarták a 23 kilót kivágni.

Két markos sátán tüzes fogókkal azonnal hozzáugrott, hogy testét kiszaggassák.

— Istenem, segíts! — Ordította el magát Galiba Flórián.

Az Isten nevének hallatára az ördögök s a pokol el-tüntek. Valami fáradt bölcsület lepte meg; szíve verését érezni kezdte s a kiállott félelem hatása alatt valami régen tanult gyermek-imádságot hadart ajka. Jobban jobban kezd eszmélni, végig simitja verejtékes homlokát, nem fáj semmije, végre kinyitja szeméit is. Először semmit sem lát, de apránként kezd megkülönböztetni a környezetét. Jobbról-balról két vasrudat lát, ezekről hamar észreveszi, hogy ágylábak, karja alatt is valami rud van, a fegyver, amelylyel ittasan lesett, mikor a történelmekért lehajolt. Lassan fordítja fejét a fény felé s bár az ágyba jól beleüti fejét, mégis boldogan tápázkodik ki az ágy alól. A kis állólámpát megigazítja, aztán felveszi fegyverét, a történyt s míg némán meglátva helyre rakja azokat, szeméi valami csodás érzés hatása alatt megtelnek könnyekkel.

— Jó az Isten! Jó az Isten! — Mondogatja magában. — nem engedte, hogy kárt tegyek magamhan.

Öszinte undorral néz a boros üvegre s belsejében komoly elhatározással érett meg a jobb utra való terés. Eltiintet mindent, ami tanuja lehetne bizvást utolsó korhelykedésének és bűnének.

Aztán megbontja ágyát s lassan vetkezni kezd. Elgondolja, hogy csak az Isten mentette meg attól, hogy ittasan életét ki nem oltotta. El tudja képzelni, hogy milyen élesen nézhetett ki ittasan az ágy alatt feregvé, hol az álom meglepte. Eloltotta a lámpát s a mit eddig soha sem tett, irnádközve aludt el.

*

Az álmobeli pokollátogatás óta egy fél év telt el. Az örsön mind a régiek vannak; hanem Flórián bajtársra nem ismerne rá, aki azelőtt ismerte. Derék, szorgalmas csendőr, nem iszik semmit, megtakarított pénze nincs ugyan még, de az adósságait kilizette. Legujabban azon jár az esze, hogy megváltoztassa a nevét, Galibából — Rendesre.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az iható arany.

A középkor csodaszerei között, melyek úgy a betegségek, mint másnemű bajok ellen kiváló eszközöknek tartattak, a legelső rangot foglalta el az iható arany, melyet tényleg készítettek és használtak. Az arany volt nézetek szerint a föld legbecselesebb terménye. Jelvénye a nap, mivel soha sem lesz tisztátlan, fényét allandóan megtartja, s tisztán. Épen kerül ki a tűzből. Ez anyag tisztaságát középkori fogalmak szerint orénynek tartották s azt hitték, hogy a mely tisztá, ép oly tisztán tartja a testet is a betegségtől s miként a tűzben nem semmisül meg, az életet is fentartja és meghosszabbítja s épen úgy, mint a napfény az éji sötétséget és kísérteteket elűzi, az arany képes elűzni a betegségeket és ragályokat is, melyek az ördögtől erednek, ki hatalmat gyakorol oly emberek fölött, kik nem istenfélők. Az arany e csodálatos erényeit akarták abban az orvos-szerben alkalmazni, melyet iható arannyak neveztek.

Brunschweig Jeromos 1512-ben megjelent „Ars distillandi” című népszerű orvosi munkájában e csodás ital készítéséről azt mondja, hogy tiszta aranyat kell vavasztó vízben feloldani s így sárgás folyadék támad, mely az ember hőret és a madarak tollait pirosra festi. Ez állítás különben helyes s a mai vegytan is igazolja.

midőn az oldott aranyat, a kloraranyat, mely különben rendkívül erős mérég, bőrkiütések gyógyítására használták. Szerzőnk is tudta, hogy az iható arany mérég és ezért az aranynak oly oldatát is kell készíteni, melyben a nemes érc erényei ne legyenek oly erős anyag által megváltoztatva, minő a választó víz. Ennek elkészítése végett — a bölcsészethez fordultak.

Szerintök minden tárgy öt lényeges részből állott, tudniillik a négy elemből: föld, víz, tűz, levegőből és a legfinomabb lényből, mely mintegy az élettelen tárgyak lelket képezte a quinta essentia (ötödik lényeges elem) nevet viselt. Midőn a bort lepárolgatták, először a quinta essentia — a ma úgynevezett spiritusz — azután a víz jött létre. Nagyobb hevítésnél kátrányszerű éghető anyag — a tűz — állott elő és a kannában még hamu is maradt — föld, vagy az úgynevezett lapis philosophorum. A borszeszből kifejlődő gőzök képezték a levegő elemét. A bor destillációja által tehát, a négy elemnek megfelelő alkatrészekén kívül az ötödik alkatrészt is megvolt, melynek aqua vitae nevet adtak. Hasonló módon igyekeztek eljárni az aranyál is. A finom porrá tört aranylemezeket kilencszer vagy tízszer destillálták a szeszt, és mivel még azt holdtöltéskor meleg lótrágyában is együtt tartották az arannyal, ezt hitték, hogy az arany lelke a bor quintessentiájába átment és így létrejött az aurum potabile (íható arany), mely nem aranyos és nem mérgező, mint a választó víz által feloldott arany.

Az újabb vegytan ez italban bizonyára nyomát sem találja az aranyaknak, de a régiak meg voltak győződve, hogy az így készített íható aranyban benne van az arany összes erénye, még jobban mint a választó víz által feloldott aranyban, mivel itt az anyagon erőszak történt. Legjobbnek tartották a készülékeknél a tiszta piros bort, de a mellett különféle fűszert és más tárgyakat is adtak hozzá, többek közt rhabarbarát, szandalfát, aloét, mézet és cukrot, úgy hogy az valóságos likőr volt. E készüléken kívül még tiszta aranyat is adtak be, finom porban, a mint annak már az 1000-ik év körül élt arab orvos és bölcsész Ibn Sina Avicenna irataiban is feltaláljuk nyomát. Az ily keverék azután csálthatatlan volt a csodaeőrel birt, nemcsak a haladókát keltette új életre, de a már meghaltakat is feltámasztotta, ha még istentől kiszabott idejük el nem érkezett; egészséges ember életét pedig képes volt száz évnél továbbra kinyújtani.

Az íható aranyat valóságos aranyon kívül még drágakövekből, gyöngyökből és korrallokból is készítették oly módon, hogy a finom porrá tört tárgyakat borszeszzel destillálták. Készítették még lepároltatás által íható aranyat virágokból vagy inkább mézből, melyet a méhek a virágokból szedtek össze. Két tonna mézből alig került ki egy fél meszely quinta essentia, mely ezért igen drága volt. Brunschweig számítása szerint a mézen kívül szükséges volt ehhez egy kupa piros bor, harmincz forint árú közén, húsz forint árú üveg, fél forint árú arany és egy évi munka.

Az ily drága szereket természetesen csak nagyon gazdag emberek szerezhették meg és ezért gondoskodtak olcsóbban előállítható íható aranyról is. Az ily orvosszar receptje következő: Vegyünk nemes ökörfarkkóró-gyökeret oly időben, midőn Jupiter és Vénus az égen jó konstellációban vannak, méhfűvet és selláktot és készítsünk ebből az előirt szabályok szerint folyadékot. Ha a folyadékot új agyagüvedénybe tesszük és az aranyműves, egy forint értékű aranydarabot tesz

belé, forraljuk fel és kész az aranyital, mely a szívet megerősíti és a vért minden tisztátalanságtól megszabadítja. Ki nem juthat aranyhoz, elég, ha izzó aczelt vesz és azt kilencszer belemártja a vízbe, és a vizet a betegnek adja. A drágagyöngy, korall a nyakban hordva, vagy a borostyánkő füstje szintén pótolják ez italt némileg, különösen az által, hogy képesek a gonosz szellemeket elűzni és a tőlök származó nyavalyatörést meggyógyítani. Elégetett vakandok vagy csukamáj szintén hasonló eredményeket okoz, de az aranyitallal egyik sem versenyezhet.

Számos, a csodatevő szerekre emlékeztető és még ma is életben levő babona tanúsítja, hogy a középkori orvosok tana lényegében megtartotta erejét. Annyi kétségtelennek látszik, hogy maguk az orvosok ez időben komolyan hittek az íható arany csodatevő hatalmában. Sőt világos nyomok vannak annak bizonyítékául, hogy még az új kor kezdetén is, midőn a középkor más híres babonái, pl. a bölcsesség köve, már rég elvesztették hitelüket, az íható aranyról szóló tanok még virágoztak és általános hitelnek örvendtek.

KÉPEINKHEZ.

Norvégia.

Norvégia királyság, számos keskeny tengeröböl által tagolt, erdős, hegyes területen, a Skandináv felsziget nyugoti és északi részén fekszik. Az egész ország csupa hegyvidék. Hegyei között 2000 méternél magasabbak is találhatóak és különösen az ország északi részén levők télen, nyáron egyaránt hó és jégmezőkkel (glecserekkel) vannak borítva.

Norvégia az ókorban ismeretlen volt, őstörténete az izlandiak mondáiban és regéiben veszi el. Az újabbkor történelmében is csupán a 9-ik században említetik először. Ettől az időtől kezdve, már bol mint önálló tartomány, hol Svédországgal együttesen királyságot alkotott.

Több mint két milliót meghaladó lakosságának legnagyobb része halászattal foglalkozik. Ezenkívül még csak a bányaművelés és az erdészet említhető meg, mert a földművelés igen jelentéktelen. Ipara még csak most fejlődik. Kereskedelme azonban a hal, olaj stb. révén elég élénk. látogatottságát azonban nem ezeknek, hanem a képeinken is látható páratlan természeti szépségekben gazdag hegyvidékének, vizesécsinek köszönheti.

Ezek megtekintésére évenként mintegy százezernyi turista fordul meg Norvégiában és mivel a nép rendkívül jómódoru, udvarias, az élelmezés és elszállítások kitünő és olcsó, a közlekedési eszközök, vasut, hajó és kocsik (jobban mondva a Debreczen és Nyiregyháza vidékén használni szokott kétkerekű talyigához hasonló laptika) olcsósága mellett az utazás is kevésbe kerül, a turisták száma évről-évre emelkedik.

A jelen számunkban bemutatott képek Norvégia egyes szebb vidékeiről való felvételek.

HIREK.

Kutba ugrott fogoly. Szabó György csendőr és Berke Károly 101. gyalogezredbeli karhatalmi gyalogosból állott kezelei őrsleleli járőr által, július 2-án, lólopás gyanúja alapján elfogott Barna Mihály kezelei lakos, a kezelei községházán, mialatt Szabó György csendőr

szükségét végzendő, az elfogottat Berke gyalogos őrizetére bízta, az udvaron levő kutba ugrott és abban megfulladt.

Egy őrmester megsebesítése. R. Tóth Mihály vasuti munkás, július 1-én, Péczelen egy koresmai verekedés alkalmával, az ott szolgálatilag megjelent Rigó István orvos, ez. őrmestert orozva egy zsebkéssel jobb balántékon és nyakon szúrva, könnyen megsebesítette és azután elfutott. Tettes az őrs által elfogva, a bíróságnak átadott. A megsérült őrmester házi ápolásba vétetett.

Agyonlőtt községi bíró. Mumeta Jánost, Algyógy község bíráját, június 27-én este 9 órakor egy ismeretlen egyén, kit a bíró igazolásra hívott fel, forgópisztolyból agyonlőtte. A lövés után a közeli erdőségekbe menekült tettes utáni nyomozás közben, a csendőrség megállapította, hogy az a csendőrség által agyonlőtt Budák András vezetése alatt garázdálkodott havasi rablóbandának egyik bujdosó tagja. Murareszku János, fegyházbüntetéssel többször sújtott Szkodé községi illetőségű, veszélyes gonosztevő volt, kinek kézrekerítése iránt széleskörű intézkedés tétetett.

Vizbefulladt próbacsendőr. Körösszegi Gusztáv, pöstyéni őrsbeli próbacsendőr, július 3-án este fél 9 órakor, szolgálat teljesítése közben, Kovalovszky Sándor csendőrrel a Vág folyón egy fürdőházat megtekintendő, egy kikötött csónakba hágott, mely alkalommal a csónak megbillent és a próbacsendőr egyensúlyt veszítve, a folyóba esett és az ár által elsodorva, nyomtalanul eltűnt. Hullája csak harmadnap délelőtt 9 órakor volt föltalálható. A szerencsétlenül járt próbacsendőr hült teteme, bajtársi részvétellel Pöstyénben lett örök nyugalomra helyezve.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az őv történetéből. Az őv, a melyik a legutóbbi években annyira divatban volt, most azonban viselése már-már csak a torna- és sporttelepekre szorítkozik, nagy és fényes multra tekinthet vissza. Eredete jóformán elvesz a történelem homályában. A klasszikus ókor aszszonyjai arra használták, hogy leendő ruhájuk, hossza vonalait megtörjék. A cingulum tartotta össze a pepelon ránczait és viselőjének jobb tartást adott. A karolingok idejében az ővet nemcsak a nők, de a férfiak is hordták. Körülfogta a derekat és két vége elől hosszan leógott. A középkorban nagy fényt űztek az ővekkel, melyeket a XIII. században arannyal és ékkövekkel díszítettek. Az őveket drága arany- és ezüstszövetekből

készítették, telehimezték, az ővek végén pedig elől szélesen rojtokkal megrakva lógtak le és a ruha egész elejét befödtek. A XVI. században az ővön kis zsebeket készítettek és a nők ebben hordták a pénztárcájukat, a legyezőket, sőt sokszor ékszerüket is. Az ővsattok művészi kivitelben készültek és nagyon drágák voltak. Néhány év előtt még divatban voltak az ilyen csattos ővek.

Czukorpótló növény. Antram argentinai botanikus Paraguay délamerikai államban egy oly növényt fedezett fel, melynek a czukorhoz hasonlító tulajdonságai vannak. Ez a növény, mely alig éri el az egy decziméter magasságot, az Anambal-folyó partjain fordul elő. Szárának egészen czukorize van. Levelének egy lencsenagyságu része elegendő, hogy ha szájunkba vesszük, hogy szánkban egy óránál tovább tartó edes ízt érezzünk. három vagy négy levél pedig egy csésze kávé megédesítéséhez teljesen elégséges. Ezek a tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a «caa-eho»-nek, a mint Paraguayban ezt a növényt nevezik, nagyobb czukortartalma van, mint magának a czukornak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldnek.

55.55. Nézetünk szerint nem.

Páczin 58. Grill-féle könyvkiadó vállalatnál Budapest, V. k., Dorottya utca 2. Ára kb. 2 korona.

L. K. 1-3. Nézetünk szerint igen. 4. Az 1879. évi XL. tet. 115. §-ában megvan mondva.

B. J. csendőr. Mint minden egyéb, hason rendfokozatu katonán egyén.

K. J. és G. csendőr. Névtelen kérdésre nincs válaszuk.

M. D. csendőr. Czégekről elvileg nem adunk felvilágosítást.

1000. Ezen nem lehet szegíteni. Megjegyzük azonban, hogy a föl- és alárendeltségi viszony (jelentkezés, tisztoltság stb.) nem a gombtól (őrsparancsnoki alkalmaztatástól) hanem — egyforma rendfokozatnál — a rangtól függ.

1873. 1. Csak a nyugdíjazásnál. 2. Ugy tudjuk, hogy véglegesen.

III. V. cs. Elvileg nem. Egyes kivételek azonban vannak.

M. L. Segít maga kérte az áthelyezést.

Duna. Kérdését nem értjük. Fejezze ki magát világosabban. Sz. őrmester. Felsőfolyamodvány szükségén, melyhez orvosi és szegényügyi bizonyítvány eszathandó.

4. Rókkantügyi nyugdíjokmányival forduljon a hatvani adóhivatalhoz.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közshadsereg szerződ. szállítól

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsörendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

VII. brassói csendőrkerület. (Vége.)

Kiküldött törzsisztói székhely: Brassó.

Brassói 1. szárny: Brassó és Fogaras megyék. 1. szakasz: Brassó, 2. szakasz: Fogaras, 3. szakasz: Zernest. 1. szakasz járásai: felvidéki, alvidéki, hétfalusi, 2. szakasz járásai: fogarasi, alsóárpási, 3. szakasz járásai: töresrári, sárkányi.

Kiküldött törzsisztói székhely: Nagyszeben.

Nagyszebeni 2. szárny: Szeben megye. 1. szakasz: Nagyszeben, 2. szakasz: Szászsebes. 1. szakasz járásai: nagyszebeni, nagydisznódi, 2. szakasz járásai: ujejbázi, szászsebesi, szerdahelyi, szelistyei.

Dévai 3. szárny: Szeben megye. 1. szakasz: Déva, 2. szakasz: Brád. 1. szakasz járásai: dévai, szászvárosi, algyógyi, 2. szakasz járásai: brádi, kőrösbányai, marosilyei.

Kiküldött törzsisztói székhely: Marosvásárhely.

Csikszeredei 4. szárny: Csik megye. 1. szakasz: Csikszereeda, 2. szakasz: Gyergyószentmiklós. 1. szakasz járásai: felcsiki (részben), kászonalcsiki, 2. szakasz járásai: felcsiki (részben), gyergyószentmiklósi.

Kiküldött törzsisztói székhely: Brassó.

Szepeszentgyörgyi 5. szárny: Háromszék megye. 1. szakasz: Szepeszentgyörgy, 2. szakasz: Kézdivásárhely. 1. szakasz járásai: sepsi, miklósvári, 2. szakasz járásai: kézdi, orbai.

Kiküldött törzsisztói székhely: Nagyszeben.

Petrozsényi 6. szárny: Hunyad megye. 1. szakasz: Petrozsény, 2. szakasz: Hátszeg. 1. szakasz járása: petrozsényi, 2. szakasz járásai: hátszegi, hunyadi.

Kiküldött törzsisztói székhely: Marosvásárhely.

Marosvásárhelyi 7. szárny: Maros-Torda és Csik megyék. 1. szakasz: Marosvásárhely, 2. szakasz: Gyergyótölgyes. 1. szakasz járásai: marosi alsó, marosi felső, régeni alsó, régeni felső (részben), nyárádszeredai, 2. szakasz járásai: gyergyótölgyesi, régeni felső (részben).

Besztercei 8. szárny: Beszterce-Naszód megye. 1. szakasz: Beszterce, 2. szakasz: Naszód. 1. szakasz járásai: besenyői, jádi, 2. szakasz járásai: naszódi, óradnai.

VIII. debreczeni csendőrkerület.

Debreczeni 1. szárny: Hajdu és Békés megyék. 1. szakasz: Debreczen, 2. szakasz: Gyula, 3. szakasz: Orosháza. 1. szakasz járásai: központi, hajduböszörményi, hajduszoboszlói, 2. szakasz járásai: gyulai, békési, szeghalmi, 3. szakasz járásai: orosházai, békéscsabai, gyomaí, szarvasi.

Nyíregyházi 2. szárny: Szabolcs megye. 1. szakasz: Nyíregyháza, 2. szakasz: Kisvárd. 1. szakasz járásai: nagyköllői, ligetaljai, nyírbátori, dadai alsó, 2. szakasz járásai: kisvárdai, tiszai, bogdányi, dadai felső.

Nagyvárad 3. szárny: Bihar megye. 1. szakasz: Nagyvárad, 2. szakasz: Berettyóújfalú, 3. szakasz: Székelyhid. 1. szakasz járásai: központi, élesdi, 2. szakasz járásai: berettyóújfalui, sárréti, szalárdi, dereoskei, bihar-keresztvási, 3. szakasz járásai: székelyhidi, margittai, órmihályfalvai.

Belényesi 4. szárny: Bihar megye. 1. szakasz: Belényes, 2. szakasz: Nagyszalonta. 1. szakasz járásai: belé-

nyesi, vaskóhi, magyarcsékei, 2. szakasz járásai: nagyszalontai, eséffai, tenkei, béli.

Aradi 5. szárny: Arad megye. 1. szakasz: Arad, 2. szakasz: Kisjenő, 3. szakasz: Borosjenő. 1. szakasz járásai: aradi, magyarpécskai, máriaradnai, 2. szakasz járásai: kisjenői, elekí, világosi, 3. szakasz járásai: borosjenői, borossebesi, tornovai, nagyhalmágyi.

Nagykárolyi 6. szárny: Szatmár megye. 1. szakasz: Nagykaroly, 2. szakasz: Nagybánya, 3. szakasz: Szatmár-Németi. 1. szakasz járásai: nagykarolyi, mátészalkai, erdődi, 2. szakasz járásai: nagybányai, nagysomkúti, színérváraljai, avasujvárosi, 3. szakasz járásai: szatmár-németii, csengeri, fehérgyarmati.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Máty Miklós csendőr, az 1912. évi április hó 7-én Tiszadada községben kiűtött tűzvész alkalmával egy a füsttől már eszméletlen állapotba jutott embernek az égő házból való kimentése körül történt közreműködése alkalmával tanúsított elszánt és bátor magatartásáért.

Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Halasy Mihály törzsrörmester, 1912 június 17-én.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Majlinger Ferencz csendőr, 1912 június 21-én;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kosztolányi Ferencz csendőr ez. őrmester, 1912 jun. 5-én;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Erdélyi János őrsvezető ez. őrmester, 1912 jun. 12-én.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Balasa Vincze, Bauer Ádám, Buszlai Andras, Csizmadia Béla, Czirják János, Drobina Sándor, Gálfi Mihály, Hanek György, Horváth Ferencz III., Kárpáti Mihály, Kiss József III., Kiss Pál I., Medve Beza Pál, Mihályovics Ferencz, Nagy Kálmán, Papp Sándor, Sági István, Sajgó István, Sándor István II., Simon Vendel, Szentandrás Lajos, Szentes Antal, Tóth K. Lajos, Vigh Lajos, Bognár János II., Gyarmathy Ambrus, Heczig Tivadar, Honae Auxent, Horváth István VI., Ility Vitályos, Kentler János, Király János, Kalmár István, Kolár Péter, Kiss Sándor II., Máthé Odön, Mester János, Miklós Pál, Megyesi Sándor, Nagy Ferencz I., Oláh György, Pál Miklós, Poller Andras, Remete Mátyás, Rétyi Mihály, Siló András, Simon József III., Suba Menyhert, Szécsi János, Szalai Lajos, Sztójcs György, Tóth Kaloesai János, Vuin Vitályos, Varga Antal, Szücs Mihály, Avramov István, Adám Vincze, Andrejka Mihály, Balla Zsigmond, Boldoczky Pál, Bogsán Iván, Burghardt Jakab, Balázi Lajos II., Csépi Sándor, Costin

Vazul, Soós János, Dobos István, Elek Károly, Farkas József, Foale Miklós, Greski Lázár, Györi Radován, Guszila Miklós, Gyorgye János, Horváth Antal I., Hatos András, Hadnagy Áron, Hodescsek János, Szócs János, Kolek Márton, Keszöcza István, Kulesár András, Kővári Sándor, Kusztura Ferencz, Kovács Lázár, Lukács János, Lőrinczi Sándor, Moré János, Mellen Mihály, Madarasi István, Mosó István, Malustyik Mihály, Martoncsi Pál, Nágel Antal, Oláh Péter I., Pataki Gábor, Pataki István, Racsó György, Sánta János, Sztojkov Milán, Szabó György II., Sági János II., Takács András, Váana Vazul, Veres Dávid, Bakos András II., Bakos Mihály, Csavar Salamon, Demeter Lajos, Dombovári György, Pülöp Péter, Fazakas Sándor, Hegyesi Imre, Király József, Kiucses György, Kiss G. Lajos, G. Lengyel András, Mihály Mihály, Nagy Ferencz III., Nyomtató Ferencz, Papp Ferencz I., Papp József, Pálfi Mihály, Rákoczfalvi Simon, Simon László, Tihanyi Lajos, Tóth Lajos II., Vojvoda Simon, Vitális Albert, Zsellér Pál, Afra Péter, Békési János, Balás István, Berde Ignác, Berszán Demeter, Berkó Márton, Bukorán Sándor, Boda Bálint, Buzuleszku Viktor, Balázs Mihály, Balácsi András, Darvas Jeremiás, Deák István II., Dancsu Miklós, Farkas Ferencz, Kopacz Gergely, Kósa Gergely, Kovács József Lajos, Lale Gusztáv, Major Miklós, Morár Demeter, Mátis Miklós, Mike Ferencz, Nagy János, Nagy Károly, Piró Emilián, Plesia Tivadar, Rác László, Stierl György, Sorbán Ottó, Szulai Imre, Török József, Wolf Péter, Wendling János, Ábrabám József, Bernert Lajos, Bótos Máté, Ferencz Géza, Kóka Gyártás, Kovács István II., Lukács Dócs, Martinovics Miklós, Ogerár Péter, Papp Péter, Papp András I., Pittik Illés, Róti István, Rosiala Akim, Siacsics György, Tok Pál és Thirjung Ferencz csendőrök.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kis András, Pucsik József, Bársony Kelemen, Kovács Lajos, Hock Imre, Mayer János, Valasek Alajos, Mózer József, Jánosik István, Gal József, Balázs András, Szlatki József, Krakovicz József, Pavcsó János, Koróján Sándor, Kunsági Mihály, Barasits Lajos, Farkas Benő, Végh Mihály, Bujnok István, Moró Pál, Ondrusek István, Viktorin Mihály, Tólos Szilveszter, Sipaki István, Gyuracska István, Nagy Mihály, Ondris Izidor, Török István, Mihalik Béla, Grünauer Péter, Joó László, Koprda Tamás, Puszkás Lajos, Radványi János, Valló János, Domán Mátyás, Feigelstock Samu, Horváth Mihály, Horeczug Pál, Janicza Jakab, Kakó Illés, Kovalovszky Sándor, Nagy Béla, Susik Géza, Erdélyszky Pál, Bozsonyik András, Madarász József, Székely Sándor, Tárnok Pál, Kovács József, Gyulai Agoston, Tóth István I., Huvár Sándor és Kovár Donát csendőrök.

Névváltoztatás.

Hausenblas Oszkár m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli hadnagy, családi nevét, a m. kir. belügyminiszter ur 1912. évi 76,011/VI—a. számú engedélye alapján «Gernyoszegi»-re változtatta.

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Muntyán Miksa csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 69,770/VI—a. sz. alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Györfi»-re változtatta.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Vereb László őrsvezető cz. őrmester, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 77,129/VI—a. számú engedélye alapján, vezetéknevét «Vécsei»-re változtatta.

Valka Pál csendőr cz. őrmester, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 80,891/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Kemény»-re változtatta.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kropsz Mihály csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 79,679/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Kunsági»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Ferenczi Árpád őrmester, Májai Imával, 1912. jun. 15-én, Nyáradremetén.

Baricz Sándor csendőr cz. őrmester, Kis Bertával, 1912. június 16-án, Aranyospolyánban.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Öcsödi Gábor őrsvezető cz. őrmester, Püski Zsuzsannával, 1912. június 1-én, Békésen.

Varga Antal csendőr cz. őrmester, Quintus Krisztinával, 1912. június 1-én, Zsanblyán.

Rozsnyai Mihály őrsvezető cz. őrmester, Magyar Szidóniával, 1912. május 27-én, Kerecsenden.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Vele Tivadar csendőr, Hobay Erzsébettel, 1911. november 25-én, Sajón.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Gicz Elek őrsvezető cz. őrmester, Reichner Máriaival, 1912. május 25-én, Komáromban.

Márkus Mihály csendőr cz. őrmester, Gáspár Máriaival, 1912. május 22-én, Pozsonyvezekényben.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Gyulai Antal őrsvezető cz. őrmester, Tóth Erzsébettel, 1912. május 30-án, Turterebesen.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir-
csendőrségi hiva-
taltos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

Honvédelmi miniszter ur önagyméltósága által 5242/1912. sz. a. rendszeresített újfajta sapkák, nemkülönbén az összes felszerelési cikkek, nyári szürke és fehér czérnakesztyűk raktárunkon a legjutányosabb árban kaphatók.